

Hyvinvointitalous seuraavan hallitusohjelman keskiöön!

– SOSTEn ehdotukset aloittavan hallituksen hyvinvointitalouden toimenpiteiksi

Koronakriisi on kasvattanut hyvinvointivelkaa ja elinkustannusten nousu vaikuttaa monen arjessa selviämiseen. Tämänhetkisen hyvinvoinnin turvaamisen lisäksi päätöksenteossa tulee ottaa huomioon myös tuleva sosiaalinen, inhimillinen sekä ekologinen hyvinvointi ja sen ennakoiminen. Ilman hyvinvointitaloudellista talouden ohjausta hyvinvointi ja ympäristö eivät koskaan ole talouspoliittisen päätöksenteon keskiössä.

Seuraavat hallinnan periaatteet ovat olennaisia hyvinvointitalouden edistämisen kannalta:

OSALLISUUS

Hyvinvointitalouden tavoitteenasetanta perustuu vahvalle poikkihallinnolliselle ja kansalaisyhteiskunnan toimijoita osallistavalle vuorovaikutukselle, joka takaa niiden laajan hyväksynnän sekä yhteisen omistajuuden.

TIETO

Laadukasta ja monipuolista tietoa luonnon ja ihmisten hyvinvoinnista kerätään ja tuodaan saataville oikea-aikaisesti ja muotoisesti. Hyvinvointitieto syntyy läheisessä poikkihallinnollisessa vuorovaikutuksessa yhdessä kansalaisyhteiskunnan kanssa.

MITTARIT

Poliittisen päätöksenteon ja politiikkatoimien vaikutusten arvioinnin on tapahduttava hyvinvointitalouden lähtökohdista. Mittareissa tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan erityisesti haluttujen lopputulosten kautta.

HYVINVOINTI-INVESTOINNIT

Investoimalla hyvinvointiin rakennetaan hyvinvointitaloutta. Investoinnit edellyttävät sitoutuneisuutta hyvinvointitalouteen ja pitkäjänteisyyttä päätöksenteon lähtökohtana.

SOSTEn ehdottamat toimenpiteet tulevalle hallituskaudelle:

TAVOITE 1: Hyvinvointitalous osaksi poikkihallinnollista politiikan koordinoitua

1. keino: Hyvinvointitalouden strategia hallitusohjelman keskiöön
2. keino: Valtiovarainministeriö hyvinvointitalouden omistajaksi
3. keino: Osallisuusrakenne hallinnonalojen, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten välillä

TAVOITE 2: Hyvinvointitalous osana päätöksenteon valmistelua ja arviointia

1. keino: Selkeät hyvinvointitalouden indikaattorit
2. keino: Hyvinvointitieto osana lainsäädännön vaikutusten arviointia
3. keino: Hyvinvointitalous osaksi valtion julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarvioita
4. keino: Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistaminen arviointeihin

TAVOITE 3: Hyvinvointitalous osaksi kuntien ja hyvinvointialueiden hallintaa

1. keino: Hyvinvointitalous osaksi hyvinvointialueiden strategista ohjausta
2. keino: Valtio tukee hyvinvointialueiden edellytyksiä tehdä pitkän aikavälin hyvinvointi-investointeja

Kustannusten sijaan hyvinvointivaikutusten arviointia

Kustannuksiin keskittyvän tarkastelun sijaan tulee keskittyä siihen, miten ja missä toimet vaikuttavat hyvinvointiin. Hyvinvointi-indikaattoreiden avulla voidaan paikantaa ja priorisoida näitä kohteita sekä mitata hyvinvointi-investointien ja talouspoliittisten päätöksien vaikuttavuutta.

SOSTE suosittaa - hyvinvointitalouden indikaattorikori

Hyvän elämän edellytykset - Perustarpeet: tulot, tuloerot, köyhyys, velkaantuneisuus, toimeentulotuen saajat, koettu taloudellinen tilanne, asunnottomuus, hoitoon pääsy, julkisten palveluiden laatu

Hyvän elämän edellytykset - Ekologinen kestävyys: luonnontila, materiaalin jalanjälki, päästöt, luonnonvarat, luontokato, materiaalien kierto, uusiutuva energia

Osallistuminen yhteiskunnassa: työllisyys, työttömyys, työttömyysoikeus, koulutus, lukutaito, harrastukset, varhaiskasvatus, syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, korruptio, osallisuus

Sosiaaliset suhteet: syrjäytyneisyys, yksinäisyys, sosiaaliset suhteet, luottamus, kouluyhteisöhyvinvointi, vapaaehtoistyö

Elämänlaatu: rikollisuus, turvallisuus, terveys, hyvinvointi, elämäntyytyväisyys, elinikä, ennenaikainen kuolevaisuus, sairastavuus, palkkatasa-arvo